

EXODUS

Betekenis van de tabernakel deel 2

De inrichting van de tabernakel beeldt de gemeenschap met de gemeente en de toegang tot Gods tegenwoordigheid uit.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/exodus/betekenis-van-de-tabernakel-deel-2

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Het heiligdom van binnen bekeken	2 min	5
2	De tafel met de toonbroden	4 min	6
3	De gouden kandelaar en zijn lampen	6 min	8
4	Het gouden reukofferaltaar	5 min	11
5	Het heilige als beeld van de gemeente	4 min	14
6	Reukwerk als beeld van gebed	2 min	16
7	De kracht van gezamenlijk gebed	4 min	18
8	De vorm van het heilige der heiligen	4 min	20
9	De ark en het verzoendeksel	4 min	22
10	Afmetingen en bouw van de ark	5 min	25
11	Het uiterlijk van de cherubs	3 min	28
12	Het heilige der heiligen en Gods nabijheid	2 min	30
13	De Grote Verzoendag	2 min	31
14	Christus gaat de hemel binnen	3 min	32

15	Christus als hemelse Hogepriester	2 min	33
16	Vrije toegang tot Gods tegenwoordigheid	2 min	35
17	De tabernakel in Openbaring	2 min	36
18	Altaren en ark in de hemel	2 min	37
19	De tabernakel in het Johannesevangelie	2 min	39
20	Wedergeboorte, brood en licht	2 min	40
21	Gebed en de inwoning van de Geest	2 min	42
22	De betekenislagen van de tabernakel	2 min	43
	Om verder te lezen		44

1

Het heiligdom van binnen bekeken

We gaan nu wat verder kijken naar de tabernakel. We hebben besproken dat iemand naar de voorhof kwam om God een dierlijk offer te brengen. De priester waste zich vervolgens in het wasvat, in het reinigingsbekken. En als zijn taken dat vereisten — voor sommige priesters gold dat wel en voor andere niet — ging hij ook de tabernakel binnen.

De tabernakel is het gebouw zelf, het heiligdom. We hebben gezien dat dit heiligdom vijftien voet hoog was en was opgebouwd uit een groot aantal planken, ongeveer vijftig, die rechtop stonden. Elke plank was vijftien voet lang en zevenentwintig duim breed. Ze stonden rechtop in zilveren voetstukken en werden door dwarsbalken, of eigenlijk palen, tot een stevige wand samengebonden. Die liepen door haken en lussen om te voorkomen dat de planken heen en weer wiebelden, zodat ze samen rechtop bleven staan.

Om dit gebouw binnen te gaan, moest je eerst door de deur, die bestond uit een hangend gordijn. De deur leek op de poort van de voorhof. Hij was blauw, purper en rood van kleur. Je ging naar binnen en rechts en links van je waren muren van massief goud, of zo zagen ze er althans uit. In werkelijkheid waren het houten muren die met goud overtrokken waren. Het leken muren van puur goud.

Als je een huis binnengaat waar misschien één muur volledig uit spiegels bestaat, kun je zien hoeveel licht dat geeft en hoeveel groter de ruimte lijkt wanneer iemand een spiegelwand heeft. Zo zou het zijn als er aan beide kanten spiegels waren. Misschien ben je weleens op een plek geweest waar aan beide kanten spiegels zijn en het lijkt alsof je een eindeloze reeks kopieën van de ruimte ziet. Ik denk dat het ongeveer zo geweest moet zijn.

Eenmaal binnen had je de deur achter je, het voorhangsel naar het allerheiligste vóór je en de gouden muren aan weerszijden. Boven je zag je het gedeelte van de linnen bedekking dat tussen de bovenkanten van de muren zichtbaar was. Je kon dit niet

zien, maar daarboven bevond zich nog een gordijn van geitenhaar. Daarboven lag een leren dekzeil van roodgeverfde ramsvellen en daar weer bovenop nog een dekzeil van de huid van een of ander zeezoogdier.

2

De tafel met de toonbroden

Van binnenuit kon je dat niet zien, maar wat je waarschijnlijk wel opviel, was het meubilair. Rechts van je stond de tafel met het toonbrood. Die wordt beschreven in Exodus 25:23-30:

U moet ook een tafel van acaciahout maken. Zijn lengte moet twee el zijn, zijn breedte één el en zijn hoogte anderhalve el. Dan moet u hem met zuiver goud overtrekken en er een gouden rand omheen maken. Ook moet u er een sierlijst van een hand breed omheen maken en moet u een gouden rand rondom die sierlijst maken. Dan moet u er vier gouden ringen voor maken en de ringen bevestigen aan de vier hoeken van zijn vier poten. De ringen moeten dicht onder de sierlijst zitten, als houders voor de draagbomen, om de tafel te kunnen dragen. En u moet de draagbomen van acaciahout maken en ze met goud overtrekken; de tafel moet daarmee gedragen worden. Vervolgens moet u de bijbehorende schotels, schalen, kannen en kommen maken, waarmee plengoffers gebracht worden; van zuiver goud moet u ze maken. Dan moet u het toonbrood op de tafel leggen; het moet er voortdurend voor Mijn aangezicht zijn.

EXODUS 25:23-30

Een el is achttien duim, dus de lengte van deze tafel is drie voet, oftewel twee el. De diepte is één el, oftewel achttien duim, en de hoogte is zevenentwintig duim, dus slechts twee voet en drie duim hoog. Hij is niet erg hoog en er liggen twaalf broden op.

De tafel is gemaakt van acaciahout en met zuiver goud overtrokken, met rondom een gouden sierlijst.

Die gouden sierlijst verwijst waarschijnlijk naar een soort versierde rand, zoals je op deze afbeelding kunt zien.

Er staat:

U moet ook een tafel van acaciahout maken. Zijn lengte moet twee el zijn, zijn breedte één el en zijn hoogte anderhalve el. Dan moet u hem met zuiver goud overtrekken en er een gouden rand omheen maken. Ook moet u er een sierlijst van een hand breed omheen maken en moet u een gouden rand rondom die sierlijst maken. Dan moet u er vier gouden ringen voor maken en de ringen bevestigen aan de vier hoeken van zijn vier poten. De ringen moeten dicht onder de sierlijst zitten, als houders voor de draagbomen, om de tafel te kunnen dragen. En u moet de draagbomen van acaciahout maken en ze met goud overtrekken; de tafel moet daarmee gedragen worden. Vervolgens moet u de bijbehorende schotels, schalen, kannen en kommen maken, waarmee plengoffers gebracht worden; van zuiver goud moet u ze maken. Dan moet u het toonbrood op de tafel leggen; het moet er voortdurend voor Mijn aangezicht zijn.

EXODUS 25:23-30

Later zullen we meer over het toonbrood zeggen. Maar je zult opmerken dat er bij deze tafel allerlei voorwerpen hoorden: kannen, kommen, schalen enzovoort. Die waren van puur goud, terwijl soortgelijke voorwerpen bij het koperen altaar — scheppen, lepels, vorken enzovoort — van koper waren gemaakt.

Binnen in het heiligdom ziet al het meubilair er goudkleurig uit. Het meeste is van hout gemaakt, maar met goud overtrokken. Ook wordt de tafel beschreven in hoofdstuk 37, in de verzen 10 tot en met 16. Daar staat in wezen dezelfde informatie. Er

staat eigenlijk niets nieuws. Het is gewoon dezelfde informatie. Er wordt beschreven hoe ze hem maken en dezelfde afmetingen en al die dingen worden gegeven.

3

De gouden kandelaar en zijn lampen

Wanneer je de tabernakel binnenkomt, staat rechts van je deze tafel met de twaalf broden, die de twaalf stammen van Israël vertegenwoordigen. Links zie je deze kandelaar, deze menora, die zeven armen had. De hoogte ervan wordt niet vermeld. We weten niet hoe groot hij werkelijk was. We weten dat hij werd gemaakt van één talent goud, wat zestig pond goud is. Ik weet niet precies hoe hoog een gouden kandelaar van zestig pond goud zou zijn. Van oudsher wordt gedacht dat hij vier voet en zes duim hoog was. Ik weet niet zeker waar men dat vandaan heeft gehaald, maar dat is wat men denkt: vier voet en zes duim hoog. Zoals je kunt zien, bestaat hij hoofdzakelijk uit één stam die vanaf de vloer tot aan de middelste lamp loopt. Aan elke kant komen er drie armen uit, die naar boven buigen, zodat ook boven op elke arm een olielamp staat. Deze lampen moesten natuurlijk worden onderhouden. De olie moest worden aangevuld en de pitten moesten worden bijgeknipt. Dit voorwerp vergde veel onderhoud. Op de tafel met het toonbrood hoefde het brood maar één keer per week te worden vervangen. Daar kwam enig werk bij kijken, maar niet verschrikkelijk veel.

De gouden kandelaar wordt beschreven in Exodus 25, vers 31 tot en met 40, waar staat:

U moet ook een kandelaar van zuiver goud maken. Als gedreven werk moet de kandelaar gemaakt worden, zijn schacht en zijn armen; zijn bloemkelken, zijn knoppen en zijn bloesems moeten er één geheel mee vormen. En zes armen moeten uit de zijkanten ervan uitsteken: drie armen van de kandelaar uit zijn ene kant, en drie armen van de kandelaar uit zijn andere kant. Drie bloemkelken in de vorm van amandelbloesem aan de ene arm, met knop en bloesem, en drie bloemkelken in de vorm van amandelbloesem aan de andere arm, met knop en bloesem. Zo moeten de zes armen worden die uit de kandelaar steken. En op de kandelaar zelf moeten vier bloemkelken komen in de vorm van amandelbloesem, met zijn knoppen en zijn bloesems. Er moet een knop komen onder het eerste paar armen dat eruit steekt, een knop onder het tweede paar armen dat eruit steekt, en een knop onder het derde paar armen dat eruit steekt. Zo moet het worden bij de zes armen die uit de kandelaar steken. Zijn knoppen en zijn armen moeten met de kandelaar één geheel vormen; het geheel moet één stuk gedreven werk van zuiver goud zijn. Vervolgens moet u de bijbehorende zeven lampen maken. Men moet die lampen aansteken en licht doen verspreiden in de richting van de voorzijde van de kandelaar. Zowel de bijbehorende snuiters als de bijbehorende vuurschalen moeten van zuiver goud zijn. Van één talent zuiver goud moet men hem maken, met al die genoemde voorwerpen. Zie dan erop toe dat u het maakt naar zijn ontwerp, dat u op de berg getoond is.

EXODUS 25:31-40

Ik gaf vroeger les vanuit de King James, en daarin staat altijd “candlestick”. Daarom lees ik in gedachten “candlestick”, maar het is geen kaars; het is een lamp.

Opnieuw ligt daar de nadruk op.

Ik zie op die afbeelding niet waar de schalen zich bevinden. Dat is natuurlijk geen erg duidelijke afbeelding, maar de schalen zouden de reservoirs zijn geweest voor de olie die in de lampen bovenaan werd verbrand. Ze waren op de een of andere manier aan elk van de armen van de kandelaar bevestigd.

De beschrijving van de kandelaar wordt in hoofdstuk 37 nogmaals gegeven, in een kortere versie, nadat hij gemaakt is: hoofdstuk 37, vers 17 tot en met 24. We zullen dat niet opnieuw lezen, omdat het dezelfde informatie is. Maar daar staat beschreven dat ze hem daadwerkelijk maakten.

Daarnaast staan er in hoofdstuk 27 een paar verzen over hoe de priesters de kandelaar moesten onderhouden. In hoofdstuk 27, vers 20 en 21, staat:

Ú moet de Israëlieten gebieden dat zij zuivere olie, uit gestoten olijven, voor u mee nemen voor het licht, om voortdurend een lamp te laten branden. In de tent van ontmoeting, aan de buitenkant van het voorhangsel dat tegenover de getuigenis is, moeten Aäron en zijn zonen die verzorgen, van de avond tot de ochtend, voor het aangezicht van de HEERE. Dit is voor de Israëlieten een eeuwige verordening, al hun generaties door.

EXODUS 27:20-21

Wanneer er staat dat zij hem van de avond tot de ochtend moesten verzorgen, hebben sommige commentatoren gedacht dat de lamp alleen 's nachts brandde. Zij denken dat hij overdag niet brandde en dat er overdag een beetje natuurlijk licht door de stoffen deuropening naar binnen kwam, en dat dit het enige licht was dat ze hadden. Maar dat denk ik niet. Ik denk dat Hij zegt dat de lamp voortdurend moet blijven branden. Dat staat inderdaad in vers 20. Dat ze hem moesten verzorgen, benadrukt volgens mij dat ze er van de avond tot de ochtend voor moesten zorgen dat hij bleef branden. Hij moest

dus voortdurend branden, maar ze moesten er vooral voor zorgen dat hij 's nachts niet uitging. Van de avond tot de ochtend moesten ze er extra aandacht aan besteden, omdat de meeste mensen sliepen en de olie op kon raken als ze er niet goed naar omkeken.

4

Het gouden reukofferaltaar

Er is nog één ding dat ik wil noemen, en daarna zullen we het hebben over de betekenis van deze dingen. In diezelfde ruimte, die het Heilige werd genoemd, stond het reukofferaltaar. Dit was geen altaar waarop dieren werden geofferd, maar een altaar waarop alleen reukwerk werd gebrand. Het is een ander soort altaar, en we vinden de beschrijving ervan in hoofdstuk 30, vers 1 tot en met 10. Daar staat:

U moet ook een altaar voor het branden van reukwerk maken. Van acaciahout moet u het maken; zijn lengte moet een el zijn en zijn breedte een el — vierkant moet het zijn — en zijn hoogte twee el. De bijbehorende hoorns moeten er één geheel mee vormen.

EXODUS 30:1-2

Het had horens, hoewel het nooit nodig was om er een dier aan vast te binden. De horens zijn op deze afbeelding weergegeven met bloed erop, omdat dat deel uitmaakte van het ritueel. Buiten namen ze bloed van het offer; dat brachten ze naar binnen en daarmee raakten ze de horens van het reukofferaltaar aan. Maar bij dit altaar waren de horens voornamelijk voor het uiterlijk. Ze waren niet per se nodig, omdat er niets aan

deze horens vastgebonden hoefde te worden. Maar waarschijnlijk had het horens zodat het op het altaar buiten zou lijken. Zo zou het ontwerp een zekere samenhang hebben. En er staat:

U moet dat vervolgens met zuiver goud overtrekken, zijn bovenkant, zijn wanden rondom, en zijn hoorns. Ook moet u er een gouden rand omheen maken.

EXODUS 30:3

Trouwens, de afmetingen, voor het geval je die niet had uitgerekend, zijn één meter hoog en de bovenkant is ongeveer vijfenveertig bij vijfenveertig centimeter. De gouden rand rondom was zoiets als die van de tafel met toonbroden.

Ook moet u er twee gouden ringen voor maken, onder de rand ervan; aan zijn beide kanten moet u die maken, aan weerskanten ervan. Ze moeten dienen als houders voor de draagbomen om het altaar daarmee te dragen. Verder moet u de draagbomen van acaciahout maken en ze met goud overtrekken. U moet het vervolgens vóór het voorhangsel, dat voor de ark van de getuigenis hangt, plaatsen, vóór het verzoendeksel, dat boven de getuigenis is, waar Ik u zal ontmoeten. En Aäron moet daarop geurig reukwerk in rook laten opgaan. Elke morgen als hij de lampen in orde gebracht heeft, moet hij het in rook laten opgaan. Ook als Aäron de lampen tegen het vallen van de avond zal aansteken, moet hij het in rook laten opgaan. Het moet een voortdurend reukwerk zijn voor het aangezicht van de HEERE, al uw generaties door.

EXODUS 30:4-8

Hier lijkt het alsof hij de lampen aansteekt nadat ze zijn uitgegaan. Maar waarschijnlijk betekent dit dat iedere afzonderlijke lamp op de kandelaar moest worden gedoofd terwijl de pit werd bijgeknapt en terwijl de lamp werd verzorgd. De andere zes bleven branden, maar telkens moest er één lamp worden bijgeknapt, enzovoort. Het vuur van die lamp moest worden gedoofd, maar de kandelaar als geheel werd niet gedoofd. Er brandden nog steeds zes lampen, en vervolgens moest hij die ene lamp weer aansteken. Er staat dus dat hij, wanneer hij de lamp weer aanstak, op dat moment reukwerk moest branden op het reukofferaltaar.

Vers 9:

U mag daarop geen ander reukwerk in rook op laten gaan, geen brandoffer of graanoffer. En u mag daarop geen plengoffer uitgieten.

EXODUS 30:9

Alleen reukwerk.

Aäron moet dan eenmaal per jaar aan de hoorns van het altaar verzoening doen met een deel van het bloed van het zondoffer ter verzoening. Eenmaal per jaar moet hij aan de hoorns verzoening doen, al uw generaties door; het is allerheiligst voor de HEERE.

EXODUS 30:10

Dus op die plaats brengt hij op de Grote Verzoendag het bloed van het offer van buiten naar binnen en strijkt het daar op de horens. De horens worden afgebeeld met bloed erop.

In hoofdstuk 37, vers 25 tot en met 28, vinden we de beschrijving van het maken van dit altaar. Het is een nogal korte beschrijving. Er staat:

Vervolgens maakte hij het reukofferaltaar van acaciahout. Zijn lengte was een el, zijn breedte was een el — het was dus vierkant — en zijn hoogte twee el. De bijbehorende hoorns vormden er één geheel mee. Hij overtrok het met zuiver goud, zijn bovenkant, zijn wanden rondom, en zijn hoorns; en hij maakte er een gouden rand omheen. Ook maakte hij er twee gouden ringen voor, onder de rand ervan, aan zijn beide kanten, aan weerskanten ervan, als houders voor de draagbomen, om het altaar daarmee te kunnen dragen. Verder maakte hij de draagbomen van acaciahout en overtrok ze met goud.

EXODUS 37:25-28

enzovoort. Dus hij deed het. Hij deed wat hem was opgedragen.

5

Het heilige als beeld van de gemeente

Deze drie voorwerpen horen bij het heilige. Ik heb gezegd dat wanneer iemand het heilige binnengaat, dat lijkt op het binnengaan van de gemeenschap der heiligen, het lichaam van Christus. In feite lijkt zelfs het gebouw zelf die gedachte uit te drukken, vind ik. Het gebouw bestaat namelijk uit afzonderlijke planken die samengevoegd zijn tot wanden. Petrus zei dat wij als levende stenen in de muren van een tempel worden gebouwd.

Maar als je het beeld verandert van een tempel in een tabernakel, dan is die niet van stenen gemaakt, maar van planken. Wij zijn als afzonderlijke planken. Deze planken staan rechtop, zoals mensen rechtop staan. Volgens de beschrijving in Exodus hebben ze zelfs twee voeten. Ze hebben twee uitsteeksels die pennen worden genoemd. Zo'n

pen is een uitstekend deel dat in de metalen voetstukken past. Sommige vertalingen zeggen ‘pinnen’: twee pinnen aan de onderkant die in de gaten van de voetstukken passen om de planken op hun plaats te houden en ze met elkaar verbonden te houden.

Maar het is interessant dat dit als het ware planken met twee voeten zijn, die als mensen rechtop staan en toch schouder aan schouder met elkaar verbonden zijn. Er lopen dwarsbalken doorheen die ze samenvoegen tot één wand, hoewel het afzonderlijke planken zijn. Ze vormen één wand; ze vormen één gebouw. Zo zijn ook wij als christenen afzonderlijke personen, maar wij zijn één lichaam in Christus. Wij zijn de tempel van de Heilige Geest. Wij zijn als levende stenen die tot een heilige tempel worden gebouwd. Dat zei Petrus in 1 Petrus 2:5.

Ik denk dus dat dit gebouw het lichaam van Christus voorstelt. En wanneer je het lichaam van Christus binnengaat nadat er bij het kruis verzoening voor je is bewerkt, en nadat je bij het wasvat bent gedoopt, kom je in een nieuwe reeks ervaringen terecht. Alles daarbinnen is van goud, niet van brons. Je bent een gebied binnengegaan waar alles van grotere waarde en grotere kostbaarheid is. En daar vind je het brood, het licht en het reukofferaltaar. Deze dingen beelden ongetwijfeld aspecten uit van het deel uitmaken van het lichaam van Christus.

Daar vind je geestelijk voedsel, zoals brood het leven in stand houdt. Je wordt in stand gehouden, geestelijk gevoed. Jezus zei:

Maar Hij antwoordde en zei: Er staat geschreven: De mens zal niet van brood alleen leven, maar van elk woord dat uit de mond van God komt.

MATTHEÛS 4:4

In het lichaam van Christus, of in elk geval door middel van het lichaam van Christus, ontvangen wij het Woord van God.

De Bijbel is geschreven door leden van het lichaam van Christus. Door ons contact met hen, al is het alleen maar via hun geschriften, ontvangen wij het Woord van God. In Hebreëën 13 staat:

Denk aan uw voorgangers, die het Woord van God tot u gesproken hebben. Let op de uitkomst van hun levenswandel, en volg hun geloof na.

HEBREEËN 13:7

Daarmee worden de leiders van de gemeente bedoeld. In de gemeente komen we het Woord van God tegen. In de voorhof niet. In de voorhof heb je alleen het natuurlijke licht van de zon. Maar binnen heb je geestelijk voedsel, geestelijke voeding, voorgesteld door de tafel met de toonbroden. Daar heb je geestelijke verlichting, voorgesteld door de lamp, en je hebt er de plaats van het reukwerk.

6

Reukwerk als beeld van gebed

Wat is reukwerk? Reukwerk in de Schrift, het offeren van reukwerk, is een beeld van het opdragen van gebeden aan God. Dit geldt zowel in het Oude Testament als in het Nieuwe Testament. David zegt bijvoorbeeld in Psalm 141, vers 2:

Laat mijn gebed als reukwerk voor Uw aangezicht zijn en het opheffen van mijn handen als het avondoffer.

PSALMEN 141:2

David was geen priester. Hij kon de tabernakel niet binnengaan en daar reukwerk branden. Hij bracht de offers niet zoals de priester dat deed. Maar hij zei: „Ik zal datgene doen wat daarvan de geestelijke tegenhanger is. Mijn gebeden zullen als reukwerk tot U opstijgen. Het opheffen van mijn handen in aanbidding zal zijn als het brengen van het avondoffer.” Wat hij zegt, is dat reukwerk een aangename geur heeft en dat onze gebeden op dezelfde manier aangenaam zijn voor God, als een aangename geur. Onze aanbidding dus, niet alleen onze gebeden, maar ook onze aanbidding.

In Handelingen 10 had Cornelius het Evangelie nog niet gehoord, maar hij deed goede werken en aanbad de God van Israël. In vers 2 staat dat hij

een vroom man was, die met heel zijn huis God vreesde, veel liefdegaven aan het volk gaf en voortdurend tot God bad.

HANDELINGEN 10:2

Toen er een engel bij hem kwam, zei de engel in vers 4:

En hij hield de ogen op hem gericht en werd zeer bevreesd, en hij zei: Wat is er, heer? En de engel zei tegen hem: Uw gebeden en uw liefdegaven zijn als gedachtenis opgestegen naar God.

HANDELINGEN 10:4

Zijn gebeden waren tot God opgestegen als iets wat God had opgemerkt, zoals de rook van reukwerk die van het reukofferaltaar opstijgt.

In Openbaring wordt dit verband heel rechtstreeks gelegd. In Openbaring 5, vers 8, staat:

En toen Het de boekrol genomen had, wierpen de vier dieren en de vierentwintig ouderlingen zich vóór het Lam neer. Zij hadden elk een citer en gouden schalen vol reukwerk. Dit zijn de gebeden van de heiligen.

OPENBARING 5:8

De gouden schalen met reukwerk zijn de gebeden van de heiligen. Dit is in de hemel, maar het komt overeen met het reukwerk dat in de tabernakel werd gebrand. Reukwerk vertegenwoordigt dus gebed.

7

De kracht van gezamenlijk gebed

In het lichaam van Christus, in de gemeenschap van de heiligen, hebben we deze dingen: we worden geestelijk gevoed, we worden geestelijk verlicht en het is een plaats van gebed. Het is interessant dat je in je eentje kunt bidden als je dat wilt. Zelfs heidenen bidden van tijd tot tijd. Maar de Bijbel geeft aan dat de gebeden van de gemeente, de gezamenlijke gebeden van de gemeente, het meest doeltreffend en aangenaam voor God zijn. Jezus zei tegen de discipelen:

Verder zeg Ik u dat, als twee van u op de aarde iets, wat dan ook, eenstemmig verlangen, het hun ten deel zal vallen van Mijn Vader, Die in de hemelen is.

MATTHEÛS 18:19

Alsof gezamenlijk gebed een bijzondere kracht en een bijzondere plaats in Gods welbehagen heeft wanneer twee mensen het eens zijn. Want dan is het lichaam van Christus eensgezind en legt het zijn verzoeken aan God voor, in plaats van dat ieder afzonderlijk alleen over zijn eigen zorgen bidt.

Toen Jezus ons leerde bidden, stonden alle voornaamwoorden waarmee wij geacht worden te bidden in de eerste persoon meervoud:

Geef ons heden ons dagelijks brood. En vergeef ons onze schulden, zoals ook wij onze schuldenaren vergeven. En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze. Want van U is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid, tot in eeuwigheid. Amen.

MATTHEÛS 6:11-13

Het is ons, ons, ons. Het is niet ik, ik, ik. De verzoeken die wij tot God richten, zijn gezamenlijke verzoeken van het volk van God.

We lezen in Handelingen 4 dat de discipelen baden toen ze werden bedreigd. We hebben hun gebed eerder in een ander verband bekeken, toen we het vergeleken met de voorbede van Mozes. Maar Handelingen 4, vers 24, zegt:

En toen zij dat gehoord hadden, verhieven zij eensgezind hun stem tot God en zeiden: Heere! U bent de God Die de hemel en de aarde en de zee gemaakt hebt, en alle dingen die erin zijn,

HANDELINGEN 4:24

en daarna wordt het gebed weergegeven. Dat gebed moet duidelijk door één persoon namens iedereen zijn uitgesproken. Tenzij de een hier een regel uitsprak en een ander daar een regel, en het gebed een samenraapsel was van verschillende mensen die ieder hun eigen zorgen toevoegden. Maar het lijkt door te lopen alsof één persoon dit gebed uitsprak, hoewel ze allemaal baden. Die ene persoon die sprak, moet voor hen allemaal hebben gebeden, en ze waren allemaal eensgezind. Ze waren het allemaal met elkaar eens.

De gebeden van de heiligen behoren gezamenlijk te zijn. Dat betekent niet dat we niet als afzonderlijke personen mogen bidden. Iedereen bidt als afzonderlijk persoon: christenen, niet-christenen, iedereen bidt als afzonderlijk persoon. Maar wanneer de gemeente bidt, wanneer twee of meer heiligen eensgezind samenkomen om te bidden, gaf Jezus aan dat dit iets bijzonders heeft. Want Hij zei in Mattheüs 18:

Want waar twee of drie in Mijn Naam bijeengekomen zijn, daar ben Ik in hun midden.

MATTHEÛS 18:20

In de gemeenschap van de heiligen worden we dus gevoed, ontvangen we licht en bieden we onze gezamenlijke gebeden aan. Dit maakt deel uit van onze toenadering tot God. Merk op dat het gebed zich het dichtst bij de ingang van het heilige der heiligen bevindt. Het reukwerk staat vlak bij de ingang. De tafel met de toonbroden en de kandelaar staan daar in de ruimte. Maar wanneer je naar het reukofferaltaar gaat, nader je daadwerkelijk het heilige der heiligen. De gewone priester ging het heilige der

heiligen niet binnen, hoewel hij dagelijks naar binnen ging en reukwerk offerde. Maar wanneer hij bad, of wanneer hij reukwerk offerde, kwam hij dichterbij het heilige der heiligen dan bij welke andere handeling ook.

8

De vorm van het heilige der heiligen

En zo komen we vervolgens bij het heilige der heiligen. Wat ik interessant vond, hoewel ik hier al vele malen eerder over heb onderwezen, is dat het heilige der heiligen geen eigen, afzonderlijke beschrijving krijgt. Iedereen die hiermee bekend is, weet dat het heilige der heiligen vijftien bij vijftien bij vijftien voet is, dus een kubus. Maar dat staat er niet. Waar halen we dat idee dan vandaan? Ik zal je vertellen waar we dat idee vandaan halen, maar het verbaasde me dat het hier in Exodus niet stond.

Het enige wat we in Exodus over het heilige der heiligen vinden, staat in hoofdstuk 26, vers 33 en 34, waar het eigenlijk gaat over de ark van het verbond die daar wordt neergezet. De hele bespreking van het heilige der heiligen staat eigenlijk in vers 31 tot en met 34. Er staat:

U moet ook een voorhangsel maken, van blauwpurperen, roodpurperen en scharlakenrode wol en dubbeldraads fijn linnen; men moet het maken met cherubs erop, werk van een kunstenaar. Dan moet u het hangen aan vier pilaren van acaciahout die met goud overtrokken zijn en van gouden haken voorzien, op vier zilveren voetstukken. Dan moet u het voorhangsel onder aan de haken hangen en de ark van de getuigenis daarbinnen achter het voorhangsel brengen. Het voorhangsel moet voor u scheiding maken tussen het heilige en het heilige der heiligen. Vervolgens moet u het verzoendeksel op de ark van de getuigenis leggen, in het heilige der heiligen.

EXODUS 26:31-34

Dat is het voorhangsel: het vormt de scheiding tussen het heilige en het heilige der heiligen.

We hebben hier dus een verwijzing naar het allerheiligste. In de hier aangehaalde Nederlandse vertaling wordt het „het heilige der heiligen” genoemd; in de Engelse vertaling waarop deze uitleg is gebaseerd, staat „the Most Holy”. Ook de Joden gingen het heilige der heiligen noemen. Het enige wat wordt beschreven, is het voorhangsel als scheiding tussen de twee delen van het gebouw. We weten dat het gebouw 45 voet lang is en in de andere afmetingen 15 bij 15 voet meet. Maar er wordt ons niet verteld dat het voorhangsel op 15 voet afstand van de achterwand hing, waardoor een kubusvormige ruimte zou ontstaan. Waar komt dan het idee vandaan dat het die afmetingen had?

Dat volgt eigenlijk als een redelijke conclusie uit 1 Koningen, hoofdstuk 6. In 1 Koningen bouwt Salomo de tempel, en alles wat hij in de tempel bouwde, was tweemaal zo groot. De afmetingen van de tempel waren tweemaal die van de tabernakel. Wanneer het over het heilige der heiligen gaat, lezen we in 1 Koningen 6, vers 19 en 20:

Het binnenste heiligdom midden in het huis maakte hij binnenin gereed, om daar de ark van het verbond van de HEERE te plaatsen. Het binnenste heiligdom vooraan was twintig el in zijn lengte, twintig el in zijn breedte en twintig el in zijn hoogte. Hij overtrok die met bladgoud. Ook overtrok hij het altaar van ceder hout daarmee.

1 KONINGEN 6:19-20

Dat is het heilige der heiligen binnen in de tempel.

Dat is 30 voet.

Het heilige der heiligen in de tempel van Salomo was dus 30 voet bij 30 voet bij 30 voet, een kubus, terwijl het hele gebouw 90 voet lang en 30 bij 30 voet breed en hoog was. We kunnen zien dat in de tempel van Salomo het heilige der heiligen een derde van het

gebouw zelf besloeg. Het heiligdom, het heilige, besloeg dus twee derde van het gebouw, en het laatste derde deel was het heilige der heiligen.

Omdat de tempel van Salomo tweemaal zo groot was als de tabernakel, en we lezen dat Salomo's heilige der heiligen 20 bij 20 bij 20 el was, moeten we redelijkerwijs aannemen dat het heilige der heiligen in deze tabernakel 10 bij 10 bij 10 el was. Dat is een kubus van 15 voet. Het was de plaats waar de ark werd neergezet, met ook het verzoendeksel erbovenop.

9

De ark en het verzoendeksel

Het is opmerkelijk dat het heilige der heiligen geen bijzondere aandacht krijgt, behalve dat het de plaats is waar de ark wordt neergezet. Ik zei aan het begin dat er zeven meubelstukken waren, en iemand vroeg me: „Ik zie er maar zes.” Dat komt doordat ik de ark en het verzoendeksel als twee afzonderlijke stukken telde. Ze zien eruit als één geheel, omdat de ark een kist is en het verzoendeksel het deksel ervan is. Ze zijn echter van verschillend materiaal gemaakt. De kist was van hout, overtrokken met goud. Het deksel is van massief goud, en is dus een afzonderlijk voorwerp.

Het dient als deksel. Het dient eigenlijk als troon. Het ziet er niet uit als een troon, maar volgens de traditionele opvatting was dit de plaats waar God woonde en mensen ontmoette. God zei zelfs tegen Mozes in Exodus, hoofdstuk 25, vers 22:

Dan zal Ik u daar ontmoeten en van boven het verzoendeksel, van tussen de twee cherubs, die zich op de ark van de getuigenis zullen bevinden, zal Ik met u spreken over alles wat Ik u voor de Israëlieten gebieden zal.

EXODUS 25:22

Met „daar” wordt boven het verzoendeksel bedoeld.

God ontmoet hem daar dus.

De beschrijving van de ark, die zich in het heilige der heiligen bevindt, staat in hoofdstuk 25. Het is zelfs het eerste wat Exodus beschrijft wanneer de verschillende onderdelen van de tabernakel worden beschreven. De ark krijgt als eerste aandacht, en wij behandelen hem als laatste, omdat we van buitenaf naar het binnenste heiligdom toe gaan. Maar kennelijk krijgt de ark als eerste aandacht omdat hij het belangrijkste onderdeel is, hoewel de andere dingen, zo lijkt het, in een nogal willekeurige volgorde worden behandeld.

Maar in vers 10 tot en met 22 van hoofdstuk 25 staat:

Ook moeten zij een ark van acaciahout maken; zijn lengte moet tweeënhalve el zijn, zijn breedte anderhalve el en zijn hoogte anderhalve el. U moet hem met zuiver goud overtrekken; vanbinnen en vanbuiten moet u hem overtrekken en er aan de bovenkant een gouden rand omheen maken. Dan moet u er vier gouden ringen voor gieten en die aan zijn vier voetstukken bevestigen, namelijk twee ringen aan de ene kant ervan en twee ringen aan de andere kant ervan. Vervolgens moet u draagbomen van acaciahout maken en die overtrekken met goud. Dan moet u de draagbomen door de ringen steken aan weerskanten van de ark, om de ark daarmee te dragen. De draagbomen moeten in de ringen van de ark blijven, ze mogen er niet uitgetrokken worden. Vervolgens moet u in de ark de getuigenis leggen, die Ik u geven zal. Dan moet u een verzoendeksel van zuiver goud maken, zijn lengte tweeënhalve el en zijn breedte anderhalve el. Vervolgens moet u twee cherubs van goud maken, als gedreven werk moet u ze maken, aan de beide uiteinden van het verzoendeksel. Maak één cherub aan het uiteinde aan de ene kant, en één cherub aan het uiteinde aan de andere kant; als één geheel met het verzoendeksel moet u de cherubs maken, aan de beide uiteinden ervan. De cherubs moeten hun beide vleugels naar boven uitgespreid houden, terwijl ze met hun vleugels het verzoendeksel bedekken en hun gezichten naar elkaar toe gericht zijn; de gezichten van de cherubs moeten naar het verzoendeksel gericht zijn. Vervolgens moet u het verzoendeksel op de ark leggen, en in de ark moet u de getuigenis leggen, die Ik u geven zal. Dan zal Ik u daar

ontmoeten en van boven het verzoendeksel, van tussen de twee cherubs, die zich op de ark van de getuigenis zullen bevinden, zal Ik met u spreken over alles wat Ik u voor de Israëlieten gebieden zal.

EXODUS 25:10-22

Dat betekent een kist.

Dit is in het Hebreeuws niet hetzelfde woord als het woord voor de ark van Noach. Ook de ark van Noach betekent een kist, maar het zijn verschillende Hebreeuwse woorden.

10

Afmetingen en bouw van de ark

Hij zou dus drie voet en negen inch lang zijn. Drie voet en negen inch is 45 inch, of 1,1 meter. Hij zou twee voet en drie inch, of 27 inch, hoog en diep zijn. Deze ark was dus iets meer dan twee voet hoog en bijna vier voet lang. Het is een behoorlijk grote kist.

De afmetingen ervan werden, naar we mogen aannemen, vooral bepaald door het feit dat de inhoud erin moest passen. Oorspronkelijk bestond de inhoud alleen uit de stenen tafelen. Ik weet niet hoe groot de stenen tafelen waren. Frank en ik hadden het erover hoe vaak Mozes die berg op en af trok. Een berg beklimmen kost veel energie, en hij was een oude man. Een deel van de tijd droeg hij stenen tafelen. Eén keer droeg hij stenen tafelen naar beneden. Daarna droeg hij nieuwe stenen tafelen naar boven, en vervolgens droeg hij die stenen tafelen weer naar beneden. Stenen zijn zwaar. Heb je ooit geprobeerd een grote steen van dat formaat een berg op te dragen? Het is behoorlijk verbazingwekkend.

Gewoonlijk stellen we ons de stenen tafelen heel groot voor, omdat ze zo op kunstwerken worden afgebeeld. Maar stel je eens voor hoe zwaar een stenen plaat zou zijn als die zelfs maar, laten we zeggen, zestig centimeter hoog en tweeënhalve centimeter dik was. Die zou ongelooflijk zwaar zijn, al kan hij dunner dan tweeënhalve centimeter zijn geweest. Ik weet niet hoe dun God deze heeft uitgehakt. De stenen

tafelen kunnen wat hun afmetingen betreft tamelijk groot zijn geweest, hoewel ze misschien heel dun waren. Afgaand op de afmetingen van de ark was het een behoorlijk grote kist.

In vers 11 staat:

Je moet hem vanbinnen en vanbuiten met zuiver goud bekleden en er rondom een gouden rand op maken.

en je moest vier ringen gieten voor de vier hoeken. Hij heeft vier ringen waar de draagbomen doorheen gaan. Vers 13 zegt:

Vervolgens moet u draagbomen van acaciahout maken en die overtrekken met goud.

EXODUS 25:13

en die met goud overtrekken. Vers 14 zegt:

Je moet de draagstokken door de ringen aan de zijkanten van de ark steken, zodat de ark daaraan gedragen kan worden; de draagstokken moeten in de ringen van de ark blijven en mogen er niet uit worden gehaald.

Al het meubilair werd gedragen met draagbomen die door ringen waren geschoven en op de schouders van de priesters rustten. Maar het lijkt erop dat ze bij de andere voorwerpen, wanneer die op hun plaats stonden, de draagbomen verwijderden. Ze staken die er pas weer in wanneer het tijd was om alles opnieuw te verplaatsen. Bij de ark bleven de draagbomen er echter voortdurend in zitten. Dat is waarschijnlijk veelbetekenend. Ik weet niet wat de betekenis ervan is, maar hij staat voortdurend klaar om verplaatst te worden. Ze laten de draagbomen erin zitten.

Vers 16 zegt:

En je moet de getuigenis in de ark leggen.

— de stenen tafelen met de Tien Geboden —

Dan moet u een verzoendeksel van zuiver goud maken, zijn lengte tweeënhalve el en zijn breedte anderhalve el.

EXODUS 25:17

Dat is de plaat bovenop. Het is geen hout dat met goud is overtrokken, maar zuiver goud.

Dan moet u een verzoendeksel van zuiver goud maken, zijn lengte tweeënhalve el en zijn breedte anderhalve el.

EXODUS 25:17

Dat is natuurlijk precies de juiste maat om op de bovenkant te passen.

Vervolgens moet u twee cherubs van goud maken, als gedreven werk moet u ze maken, aan de beide uiteinden van het verzoendeksel. Maak één cherub aan het uiteinde aan de ene kant, en één cherub aan het uiteinde aan de andere kant; als één geheel met het verzoendeksel moet u de cherubs maken, aan de beide uiteinden ervan. De cherubs moeten hun beide vleugels naar boven uitgespreid houden, terwijl ze met hun vleugels het verzoendeksel bedekken en hun gezichten naar elkaar toe gericht zijn; de gezichten van de cherubs moeten naar het verzoendeksel gericht zijn. Vervolgens moet u het verzoendeksel op de ark leggen, en in de ark moet u de getuigenis leggen, die Ik u geven zal. Dan zal Ik u daar ontmoeten en van boven het verzoendeksel, van tussen de twee cherubs, die zich op de ark van de getuigenis zullen bevinden, zal Ik met u spreken over alles wat Ik u voor de Israëlieten gebieden zal.

EXODUS 25:18-22

Dus dat was waar het bij de ark om ging. Bij de ark ging het om een plaats om God te ontmoeten. Het verzoendeksel was de plaats waar Hij woonde. Hij woonde tussen de cherubs, zoals in de Psalmen soms over God werd gesproken.

11

Het uiterlijk van de cherubs

Cherubs kunnen er op een afbeelding trouwens uitzien als engelen. Maar dat is waarschijnlijk niet hoe cherubs eruitzagen. Wanneer je afbeeldingen van de ark door kunstenaars ziet, laten ze de cherubs er altijd min of meer als engelen uitzien. Maar op twee plaatsen in de Schrift worden cherubs uitvoerig voor ons beschreven, beide in Ezechiël: Ezechiël 1 en Ezechiël 10. Ik wil je aandacht vestigen op Ezechiël 10, omdat hij ons daar vertelt dat dit een beschrijving van de cherubs is. Hij beschrijft ze in hoofdstuk 1 zonder ons, denk ik, te vertellen dat het cherubs zijn. Maar in Ezechiël 10 vermeldt hij wel dat het cherubs zijn.

Vers 20 zegt:

Dit is het levende wezen dat ik gezien had onder de God van Israël bij de rivier de Kebar. Toen wist ik dat het cherubs waren. Ieder afzonderlijk had vier gezichten en ieder afzonderlijk had vier vleugels met onder hun vleugels iets wat leek op mensenhanden. Verder, waar hun gezichten op leken: het waren dezelfde gezichten die ik gezien had bij de rivier de Kebar, hun uiterlijk en zichzelf. Zij gingen ieder recht voor zich uit.

EZECHIËL 10:20-22

De beschrijving van hun gezichten staat in vers 14 van hetzelfde hoofdstuk:

Iedere cherub had vier gezichten: het eerste gezicht was het gezicht van een cherub, het tweede gezicht het gezicht van een mens, het derde de kop van een leeuw, en het vierde de kop van een arend.

EZECHIËL 10:14

Het gezicht van een cherub betekent in dit geval het gezicht van een rund; dat weten we door dit met hoofdstuk 1 te vergelijken.

Je hebt een leeuw, een mens en een arend. In dit geval wordt van het eerste gezicht gezegd dat het het gezicht van een cherub is. Maar dat staat in de plaats van het woord 'rund' of 'stier', omdat ze eerder, in hoofdstuk 1, zo worden beschreven.

In Ezechiël 1:10 staat:

Hun gezicht leek op het gezicht van een mens, bij alle vier van rechts op de kop van een leeuw, bij alle vier van links op de kop van een rund, en alle vier hadden zij de kop van een arend.

EZECHIËL 1:10

Dit waren dus de vier gezichten die hij zag. Maar in hoofdstuk 10 vertelt hij ons dat het de cherubs waren. Hij zegt:

Ik wist dat het de cherubs waren.

Hoe wist hij dat? Misschien door openbaring, of misschien doordat hij priester was, want Ezechiël was een priester. Misschien had hij de cherubs gezien. Zeker niet op de ark van het verbond, maar misschien wel de geborduurde afbeeldingen van cherubs die op het voorhangsel en op de gordijnen in de tabernakel stonden. Misschien had hij gezien hoe ze er daar uitzagen, maar ze zagen er niet zo uit. Ze zagen er echt vreemd uit. Ze hadden vier vleugels, menselijke armen en lichamen, en elk had vier gezichten: het gezicht van een mens, het gezicht van een leeuw, het gezicht van een os en het gezicht van een arend. Zo zagen de cherubs er volgens Ezechiël uit.

12

Het heilige der heiligen en Gods nabijheid

Tussen de cherubs lag deze gouden plaat, die werd gezien als de troon van God. Hij zat daar; Hij woonde daar. Daarom werd het heilige der heiligen, waar de ark en het verzoendeksel zich bevonden, beschouwd als de woonplaats van God.

Het heilige der heiligen staat natuurlijk voor rechtstreekse nabijheid tot God, rechtstreeks contact met God, vertrouwelijke omgang met God. Het staat voor een andere dimensie van iemands relatie met God dan die in de voorhof, of zelfs in het heilige. In de voorhof is iemand, zoals ik zei, voor licht en verlichting vrijwel afhankelijk van de natuur. In het heilige is iemand voor voeding, voor licht en voor gezamenlijk gebed in hoge mate afhankelijk van andere christenen. Maar het heilige der heiligen is een plaats waar één persoon alleen naartoe gaat. Er kan maar één persoon tegelijk binnengaan. Het is een plaats van persoonlijke gemeenschap met God.

We zouden dit niet per se zien als iets waaraan wij deelhebben, als de schrijver van Hebreeën ons niet vertelde dat dit wel zo is. De schrijver van Hebreeën zegt dat wij vrijmoedig het heilige binnengaan, de allerheiligste plaats, oftewel het heilige der heiligen. In Hebreeën 10:19 staat:

Omdat wij nu, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus,

HEBREEËN 10:19

Met „het heiligdom” wordt hier volgens Gregg het heilige der heiligen bedoeld.

Zo naderen wij tot God in het heilige der heiligen.

De schrijver van Hebreeën vertelt ons dat het heilige der heiligen iets hemels is. Bedenk dat de tabernakel hemelse werkelijkheden voorstelde. God woont in de hemel, niet in een gebouw, niet in een vierkante of kubusvormige ruimte. God vervult het

heelal en Hij woont in de hemel. Maar de hemel is onzichtbaar voor onze ogen, net zoals het heilige der heiligen onzichtbaar was voor alle ogen, behalve die van de priester die daar binnenging, de hogepriester.

13

De Grote Verzoendag

Het voornaamste kenmerk van het heilige der heiligen was dat men het één dag per jaar binnenging. Dit was waarschijnlijk de minst gebruikte ruimte van alle centra van aanbidding, want slechts eenmaal per jaar ging er iemand naar binnen, en dat was de hogepriester. Dat gebeurde op de Grote Verzoendag. Hij ging eenmaal per jaar naar binnen om bloed op het verzoendeksel te sprenkelen, afkomstig van de offers die buiten in de voorhof waren geofferd. De rituelen die hij uitvoerde, dienden om de zonden van het volk voor nog een jaar te bedekken.

Dit betekende niet dat alle mensen behouden waren, absoluut niet. Dit was iets gezamenlijks. De zonden van het volk zouden het volk onder Gods tijdelijke oordeel hebben gebracht als er geen verzoening was gedaan. Doordat de priester eenmaal per jaar het heilige der heiligen binnenging en dit deed, hield hij dus het oordeel van God over het volk Israël als geheel tegen.

Afzonderlijke mensen in Israël moesten nog steeds behouden worden of verloren gaan op grond van hun eigen persoonlijke geloof in God. Niemand werd behouden doordat hij alleen maar deel uitmaakte van het volk Israël en de hogepriester dit voor hen deed. Dit was iets wat het volk slechts spaarde van het oordeel dat elk jaar over het volk zou komen vanwege zijn nationale zonden. Maar Jezus heeft volgens de schrijver van Hebreeëen iets overeenkomstigs gedaan, doordat Hij het heilige der heiligen is binnengegaan, maar niet het heilige der heiligen dat met handen gemaakt is. Het heilige der heiligen waar we hier in Exodus naar kijken, was door mensenhanden gemaakt. Jezus is het heilige der heiligen binnengegaan dat niet met handen gemaakt is. De schrijver van Hebreeëen zegt:

de hemel zelf in.

14

Christus gaat de hemel binnen

Dit staat in Hebreeën 9:11:

Maar toen is Christus verschenen, de Hogepriester van de toekomstige heils goederen. Hij is door de meerdere en meer volmaakte tabernakel gegaan, die niet met handen is gemaakt, dat is: die niet van deze schepping is.

HEBREEËN 9:11

Jezus is werkelijk de hemel binnengegaan, en dat is het heilige der heiligen. Het heilige der heiligen stelt dat voor. Wat de schrijver van Hebreeën zegt, is dat de Grote Verzoendag een voorafschaduw is van Christus, de Hogepriester, Die de hemel is binnengegaan. Zoals de hogepriester achter het voorhangsel ging, zo ging Jezus door de wolken. Hij werd aan het oog van de discipelen onttrokken en blijft nog steeds voor ons oog verborgen. Hij is nu in het heilige der heiligen. Daar doet Hij dagelijks voorbede voor ons, zoals de hogepriester dat tijdens de Grote Verzoendag deed. De schrijver van Hebreeën zegt dat wij daadwerkelijk naar Zijn verschijning uitzien; binnen deze vergelijking is dat als het wachten tot de hogepriester weer naar buiten komt.

Natuurlijk wisten de Joden op de Grote Verzoendag, wanneer de hogepriester daar binnenging, niet zeker of hij er levend weer uit zou komen. Het was namelijk de vraag of de priester het hele ritueel wel op de juiste wijze had uitgevoerd. Als hij dat niet had gedaan, zou hij daar dood neervallen. Er bestaat een overlevering, die niet in de Schrift staat maar blijkbaar wel in de Talmoed, dat de hogepriester, wanneer hij daar binnenging, daadwerkelijk een touw om zijn enkel gebonden had, zodat het uiteinde van het touw buiten het heilige der heiligen lag.

Uit de beschrijving van de priesterkleding in Exodus weten we dat hij belletjes langs de onderrand van zijn gewaad had. Wanneer hij zich bewoog, kon je dus de rinkelende belletjes horen. Wanneer hij het heilige der heiligen binnenging, kon niemand hem zien. Maar wat nu als hij daar dood neerviel? Niemand kon achter hem aan naar

binnen gaan. Ze luisterden of de belletjes nog rinkelden. Als ze die hoorden, bewoog hij nog. Als ze te lang niet meer te horen waren, was hij dood, en dan trokken ze hem met het touw naar buiten, want ze konden niet achter hem aan naar binnen gaan.

We lezen nergens dat er ooit een hogepriester dood neerviel of met een touw naar buiten werd getrokken. De Bijbel zegt zelfs helemaal niet dat er een touw werd gebruikt. Dit was blijkbaar een overlevering die de Joden later hebben toegevoegd. Of er ooit een priester daarbinnen gestorven is, weten we niet. Maar ze geloofden beslist dat het een hachelijke situatie was, omdat er zo veel rituele handelingen moesten worden uitgevoerd. De priester moest behoorlijk waardig zijn. En als hij naar binnen ging en er levend weer uit kwam, was iedereen opgetogen, want ze dachten: 'O, mooi, God heeft het aanvaard. Voor nog een jaar is er voor ons verzoening gedaan.'

15

Christus als hemelse Hogepriester

De schrijver van Hebreeën zegt in wezen dat Jezus Zichzelf heeft geofferd op het altaar van het kruis en dat Hij het heilige der heiligen is binnengegaan. Daar pleit Hij voor ons, waarbij Hij als het ware Zijn bloed sprenkelt op het verzoendeksel daar in de hemel, en wij wachten nog steeds tot Hij weer naar buiten komt. Dit hele tijdperk waarin wij leven, is de geestelijke tegenhanger van de Grote Verzoendag: de periode tussen het moment waarop de priester het heilige der heiligen binnengaat en het moment waarop hij er weer uit komt. Jezus is daar nog steeds binnen.

Deze toepassing vinden we in Hebreeën 9, vanaf vers 23 tot het einde van dat hoofdstuk. Er staat:

Het was dus noodzakelijk dat de afbeeldingen van de dingen die in de hemelen zijn, hierdoor gereinigd werden, maar de hemelse dingen zelf door betere offers dan deze. Want Christus is niet binnengegaan in het heiligdom dat met handen gemaakt is en dat een tegenbeeld is van het ware, maar in de hemel zelf, om nu voor het aangezicht van God te verschijnen voor ons, en dat niet om Zichzelf dikwijls te offeren, zoals de hogepriester elk jaar in het heiligdom binnengaat met bloed dat niet van hemzelf is. Want dan had Hij vanaf de grondlegging van de wereld dikwijls moeten lijden. Maar nu is Hij bij de voleinding van de eeuwen eenmaal geopenbaard om de zonde teniet te doen door het offer van Zichzelf. En zoals het voor de mensen beschikt is dat zij eenmaal moeten sterven en dat daarna het oordeel volgt, zo zal ook Christus, Die eenmaal geofferd is om de zonden van velen weg te dragen, voor de tweede keer zonder zonde gezien worden door hen die Hem verwachten tot zaligheid.

HEBREEËN 9:23-28

Zo verschijnt Christus voor Gods aangezicht ten behoeve van ons, zoals de hogepriester in het heilige der heiligen voor Gods aangezicht verscheen ten behoeve van het volk.

Wij wachten vol verlangen op Hem, zoals de Joden vol verlangen wachtten tot de hogepriester uit het heilige der heiligen tevoorschijn kwam. Hij zal voor de tweede keer verschijnen, zoals de hogepriester uiteindelijk naar buiten kwam en zij hem weer zagen. De schrijver van Hebreeën schetst hier het beeld dat Christus het heilige der heiligen is binnengegaan.

16

Vrije toegang tot Gods tegenwoordigheid

Maar de schrijver van Hebreeën zegt ook dat Christus onze Voorloper is. In hoofdstuk 6 zagen we dat onze Voorloper tot achter het voorhangsel is binnengegaan. Dat betekent dat wij daar ook heengaan, vlak achter Hem aan. In Efeze 2:6 staat zelfs dat wij in Christus zijn en een plaats hebben gekregen in de hemelse gewesten. In zekere zin bevinden wij ons daar dus ook. Het is ons voorrecht om in Gods tegenwoordigheid te zijn. Terwijl Hij daar voor ons verschijnt, gaan ook wij het heilige der heiligen binnen, zegt de schrijver van Hebreeën, en naderen wij tot God.

Deze beeldspraak loopt door elkaar. Jezus is de hogepriester en Hij gaat daar naar binnen, maar in zekere zin zijn wij allemaal priesters. Toen Jezus stierf, werd, zoals je je herinnert, het voorhangsel dat het heilige der heiligen van het heilige scheidde van boven naar beneden gescheurd. Dat staat in Mattheüs 27. Hoewel Mattheüs ons niet vertelt wat dit betekende, denk ik dat iedere Joodse lezer gemakkelijk zou hebben begrepen wat de betekenis ervan was. Dat dikke voorhangsel was immers wat Gods tegenwoordigheid aan het zicht onttrok en de gewone mens daarvan verwijderd hield. Maar toen het voorhangsel scheurde, wilde God daarmee kennelijk aangeven dat Hij de weg om daar weer binnen te gaan opende.

Dat staat in Mattheüs 27, vers 51. Mattheüs 27, vers 50 zegt:

Jezus riep nogmaals met luide stem en gaf de geest. En zie, het voorhangsel van de tempel scheurde in tweeën, van boven tot beneden; de aarde beefde en de rotsen scheurden;

MATTHEÛS 27:50-51

Dit voorhangsel, dat de mensen van het heilige der heiligen scheidde, werd dus door een goddelijke daad gescheurd. Daarmee werd volgens deze uitleg uitgebeeld dat de weg naar het allerheiligste, die niet openbaar was gemaakt zolang de eerste tabernakel nog standhield, nu wel openbaar was gemaakt: een nieuwe en levende weg naar de

hemel zelf, naar het heilige der heiligen zelf, voor ons. Daardoor naderen wij in gebed tot God. Wij kunnen rechtstreeks gemeenschap hebben met God, naast de weldaden die wij in het lichaam van Christus van elkaar ontvangen.

17

De tabernakel in Openbaring

Eén punt dat ik hierover naar voren wil brengen, is de manier waarop Johannes in zijn geschriften de tabernakel lijkt te gebruiken. Om te beginnen werd Johannes in het boek Openbaring opgenomen in de hemel, en hij zag daar dingen. Het lijkt erop dat de hemelse tabernakel een van de dingen was die hij zag. Die vormde het model dat aan Mozes werd getoond. Bedenk dat Mozes op de berg een model te zien kreeg en dat hij de aardse tabernakel volgens dat model moest maken. Dat model was, zoals de schrijver van Hebreëën zegt, een model van hemelse dingen.

In het boek Openbaring ziet Johannes een aantal dingen die lijken overeen te komen met de aardse tabernakel, hoewel de tabernakel er toen niet meer stond. De tempel stond er in de tijd van Johannes wel, maar de tabernakel niet. Toch zien we bijvoorbeeld in hoofdstuk 1 van Openbaring dat hij de zeven kandelaars ziet. Zeven kandelaars zijn niet hetzelfde als één kandelaar met zeven armen, maar het is duidelijk dat er zeven lampen waren, in dit geval zeven gemeenten. De zeven kandelaars zijn de zeven gemeenten.

Openbaring 1:12 zegt:

En ik keerde mij om, om de stem te zien die met mij had gesproken. En toen ik mij had omgekeerd, zag ik zeven gouden kandelaren.

OPENBARING 1:12

De zevenarmige kandelaar stond in de tabernakel. Hij was van massief goud.

Ook staat er in Openbaring 4:5:

En uit de troon kwamen bliksemstralen, donderslagen en stemmen. En er stonden zeven vurige fakkels te branden vóór de troon. Dit zijn de zeven Geesten van God.

OPENBARING 4:5

Deze keer zijn het geen zeven kandelaars, maar zeven vurige fakkels, die hier worden vergeleken met de zeven lampen op de menorah in de tabernakel:

Zeven vurige fakkels vóór de troon, die de zeven Geesten van God zijn.

Vraag me niet wat die zijn, want dat is moeilijk te beantwoorden. Maar het punt is dat hij zeven lampen in de hemel zag, zoals iemand die in de tabernakel was daar zeven lampen zou hebben gezien.

18

Altaren en ark in de hemel

In het zesde hoofdstuk van Openbaring, vers 9, staat:

En toen het Lam het vijfde zegel geopend had, zag ik onder het altaar de zielen van hen die geslacht waren omwille van het Woord van God, en omwille van het getuigenis dat zij hadden.

OPENBARING 6:9

Dit waren martelaren. Hun zielen werden aan de voet van het altaar gezien. Zij waren geofferd. Dit is waarschijnlijk het offeraltaar, het koperen altaar waarop dieren werden geofferd. Dit waren christenen die geofferd waren.

Bij het ritueel van het dierenoffer, zoals we in Leviticus zullen zien, werd het bloed van een dier dat op het koperen altaar werd geofferd aan de voet van het altaar uitgegoten. Hier wordt niet hun bloed, maar worden hun zielen aan de voet van dit altaar in de

hemel uitgegoten. Maar je ziet dat het altaar ermee overeenkomt. Het is een hemelse tegenhanger van dat offeraltaar op aarde.

Het reukofferaltaar komt ook in Openbaring voor. In Openbaring 8, vanaf vers 3, staat:

En er kwam een andere engel, die met een gouden wierookvat bij het altaar ging staan. Aan hem werd veel reukwerk gegeven, opdat hij dat samen met de gebeden van alle heiligen op het gouden altaar vóór de troon zou leggen.

OPENBARING 8:3

Dat is het gouden reukofferaltaar.

Het gouden altaar in de tabernakel stond vóór de ark van het verbond. In de hemel staat het vóór de troon van God, die overeenkomt met de ark van het verbond.

En de rook van het reukwerk steeg, met de gebeden van de heiligen, uit de hand van de engel op tot vóór God.

OPENBARING 8:4

Je hebt hier dus de kandelaar, of de kandelaars, de zeven lampen, het koperen altaar en het gouden altaar uit de tabernakel. Openbaring 11:19 zegt:

En de tempel van God in de hemel werd geopend en de ark van Zijn verbond werd zichtbaar in Zijn tempel. En er kwamen bliksemstralen, stemmen, donderslagen, een aardbeving en grote hagel.

OPENBARING 11:19

Hij ziet nu dus de ark van het verbond in de hemel.

Ik geloof dat Openbaring symbolisch is. Ik denk niet per se dat wij, als we nu zouden sterven en naar de hemel zouden gaan, dat meubilair daarboven zouden zien. Ik geloof dat Openbaring in symbolische visioenen is gegeven. In de symboliek van die visioenen worden deze onderdelen van de tabernakel genoemd omdat ze hun hemelse tegenhangers hebben.

19

De tabernakel in het Johannesevangelie

Maar we zien wel dat Johannes in Openbaring tot op zekere hoogte de tabernakel, de rituelen ervan en de dingen die hij ziet in gedachten heeft. Mogelijk had hij die ook in gedachten in het Evangelie van Johannes, dat hij later schreef. Ik geloof dat Johannes het Evangelie van Johannes schreef nadat hij het boek Openbaring had geschreven. Ik geloof dat het feit dat hij in de hemel was opgenomen en deze dingen had gezien, hem er misschien toe heeft gebracht meer over de tabernakel na te denken. Misschien heeft hij zelfs zijn Evangelie rond de ideeën van de tabernakel opgebouwd. Sommige mensen denken dat. Ik vind het interessant, want als je het Evangelie van Johannes doorloopt, vind je in chronologische volgorde de dingen die je zou tegenkomen als je de tabernakel binnenging.

Om te beginnen zagen we dat Johannes 1:14 zegt dat het Woord vlees is geworden en onder ons heeft gewoond. Het onderliggende Griekse werkwoord kan letterlijk worden weergegeven als „zijn tent opslaan” of „tabernakelen”. Meteen aan het begin brengt Johannes de tabernakel zo in verband met Jezus. Hij begint zijn Evangelie — sterker nog, de allereerste verwijzing die hij naar de menswording maakt, is een verwijzing naar de tabernakel in Johannes 1, vers 14.

Het eerste wat iemand op de voorhof van de tabernakel tegenkomt, is het altaar waarop het dier wordt geofferd en waar de verzoening plaatsvindt. In Johannes 1, vers 29, en alleen hier in de Bijbel, wordt Jezus aangeduid als het Lam van God dat de zonden van de wereld wegneemt. Meteen in het allereerste hoofdstuk van Johannes verwijst hij naar het offer van Christus als het Lam dat voor de zonden van de wereld geslacht zou worden. Wanneer iemand de tabernakel voor het eerst binnengaat, komt hij eerst het bloedoffer bij het koperen altaar tegen.

20

Wedergeboorte, brood en licht

Maar dan wordt in Johannes 3 ook verwezen naar de wedergeboorte, die, zoals ik zei, kennelijk door het wasvat voor de reiniging wordt uitgebeeld. Hoe noemde Paulus die?

maakte Hij ons zalig, niet op grond van de werken van rechtvaardigheid die wij gedaan hadden, maar vanwege Zijn barmhartigheid, door het bad van de wedergeboorte en de vernieuwing door de Heilige Geest.

TITUS 3:5

Zo noemde Paulus die in Titus 3, vers 5. Hier in Johannes 3 worden zowel de wedergeboorte als water genoemd, want Hij zegt in Johannes 3, vers 5 tegen Nicodemus:

Jezus antwoordde: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Als iemand niet geboren wordt uit water en Geest, kan hij het Koninkrijk van God niet binnengaan.

JOHANNES 3:5

Je moet wedergeboren worden. Paulus noemt dat de wassing van de wedergeboorte. Jezus verwijst hier ook naar wedergeboorte: wedergeboren worden, opnieuw geboren worden. Hij noemt het zelfs geboren worden uit water en Geest. We zien dus dat zowel het wasvat voor de reiniging als de wedergeboorte worden genoemd. We zien de verzoening in het Lam van God, Dat de zonden van de wereld wegneemt. We zien de wedergeboorte in het geboren worden uit water en Geest.

Als we verdergaan in Johannes, komen we bij hoofdstuk 6, vers 33. Jezus zegt:

Want het brood van God is Hij Die uit de hemel neerdaalt en aan de wereld het leven geeft.

JOHANNES 6:33

In vers 35 zei Jezus tegen hem:

En Jezus zei tegen hen: Ik ben het Brood des levens; wie tot Mij komt, zal beslist geen honger hebben, en wie in Mij gelooft, zal nooit meer dorst hebben.

JOHANNES 6:35

Dit zou gezien kunnen worden als iets wat overeenkomt met de tafel met de toonbroden. Wanneer je eenmaal het heilige bent binnengegaan, staat daar de tafel met de toonbroden, en de priester at van dat brood, dat geestelijk voedsel voorstelde. Jezus zei:

Ik ben het brood.

Natuurlijk zagen we dat er in die ruimte ook de kandelaar staat. Zoals je weet, spreekt Jezus in Johannes 8:12 in deze bewoordingen over Zichzelf:

Jezus dan sprak opnieuw tot hen en zei: Ik ben het Licht der wereld; wie Mij volgt, zal beslist niet in de duisternis wandelen, maar zal het licht van het leven hebben.

JOHANNES 8:12

Johannes lijkt dus zowel de tafel met de toonbroden als de kandelaar met Jezus in verband te brengen.

21

Gebed en de inwoning van de Geest

Wat het gouden reukofferaltaar betreft, dat gebed voorstelt: er is een heel gedeelte in Johannes, hoofdstuk 14 tot en met 16, of misschien zelfs inclusief hoofdstuk 17, als je het gebed van Jezus meetelt. In Johannes 14 tot en met 16 wordt herhaaldelijk gezegd:

En wat u ook zult vragen in Mijn Naam, dat zal Ik doen, opdat de Vader in de Zoon verheerlijkt zal worden.

JOHANNES 14:13

Hij zegt herhaaldelijk tegen Zijn discipelen in de bovenzaal dat ze in Zijn Naam zullen kunnen bidden en dat het gedaan zal worden. Johannes 16:23 en 24 zou daar een voorbeeld van zijn.

Wanneer het vervolgens gaat om rechtstreeks contact met God in het heilige der heiligen, zou dat gezien kunnen worden als iets wat overeenkomt met het moment waarop Jezus op hen blaast en in Johannes 20:22 zegt:

En nadat Hij dit gezegd had, blies Hij op hen en zei tegen hen: Ontvang de Heilige Geest.

JOHANNES 20:22

Ontvang God, Die in je komt wonen. Ontvang de Heilige Geest. Heb een persoonlijke, innige gemeenschap en rechtstreeks contact met God.

Het lijkt erop dat in het Evangelie van Johannes wordt gezinspeeld op alle verschillende stadia van de toegang tot God die we in de tabernakel aantreffen, in dezelfde volgorde als waarin je rechtstreeks door het Evangelie van Johannes heen gaat. Ik weet niet of dat opzettelijk is of dat het gewoon toeval is. Als twee dingen in de juiste volgorde stonden, zou dat toeval kunnen zijn. Zelfs als drie dingen in de juiste volgorde stonden, zou dat een nog vreemder toeval zijn. Dat ongeveer zes verschillende dingen in de juiste volgorde staan, lijkt geen toeval te zijn.

Omdat Johannes in het boek Openbaring de ark, de altaren en dat alles in de hemel zag en later zijn Evangelie schreef, kan zijn denken over de betekenis van de tabernakel de inhoud van zijn Evangelie hebben beïnvloed. Hij begint zijn Evangelie met de uitspraak dat Jezus onder ons heeft getabernakeld. Vervolgens vertelt hij selectief dingen over Jezus die kennelijk in bepaalde opzichten overeenkomen met de manier waarop men in de tabernakel tot God naderde.

22

De betekenislagen van de tabernakel

De aanbidding van God bij de tabernakel heeft vele betekenislagen. Zoals ik al zei, is de tabernakel zelf in bepaalde opzichten een type van Christus, Die onder ons heeft getabernakeld: God Die onder ons woont. De tabernakel is een type van onszelf als gemeente, of zelfs als afzonderlijke christenen, in die zin dat God in ons woont. Het is een beeld van hoe iemand tot God nadert, van het aanbidden van God, van het kennen van God en van God Die onder ons woont.

Wij naderen tot Hem natuurlijk door Christus, door de verzoening, door reiniging, geestelijk voedsel, geestelijke verlichting en gebed. Daarna volgt de rechtstreekse confrontatie, het rechtstreekse contact met God in het heilige der heiligen. We worden aangemoedigd dat te ontwikkelen, vooral door de schrijver van Hebreeën. Dat zou dan ons overzicht zijn van het hele gebeuren rond de tabernakel.

Er is nog meer. We hebben namelijk de kleding van de priester en de wijding van de priester nog niet behandeld, en die zullen we behandelen. Dat staat in hoofdstuk 28 en 29 van Exodus. Daarna krijgen we in hoofdstuk 40 ook nog het daadwerkelijk oprichten van de tabernakel. We hebben nog niet gesproken over de bijdragen die werden gegeven om dit geheel te maken, of over de ambachtslieden. Dat lijkt misschien een anticlimax, maar eigenlijk zijn ook dit op hun eigen manier interessante dingen. We zullen dat materiaal afronden en het boek natuurlijk afsluiten met de tabernakel die overeind staat en met de heerlijkheid van God die hem bij de inwijding vervult.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Exodus 25:23-30
- Exodus 25:31-40
- Exodus 27:20-21
- Exodus 30:1-2
- Exodus 30:3
- Exodus 30:4-8
- Exodus 30:9
- Exodus 30:10
- Exodus 37:25-28
- Mattheüs 4:4
- Hebreëën 13:7
- Psalmen 141:2
- Handelingen 10:2
- Handelingen 10:4
- Openbaring 5:8
- Mattheüs 18:19
- Mattheüs 6:11-13
- Handelingen 4:24
- Mattheüs 18:20
- Exodus 26:31-34
- 1 Koningen 6:19-20
- Exodus 25:22
- Exodus 25:10-22
- Exodus 25:13
- Exodus 25:17
- Exodus 25:18-22
- Ezechiël 10:20-22
- Ezechiël 10:14
- Ezechiël 1:10
- Hebreëën 10:19

- Hebreëën 9:11
- Hebreëën 9:23-28
- Mattheüs 27:50-51
- Openbaring 1:12
- Openbaring 4:5
- Openbaring 6:9
- Openbaring 8:3
- Openbaring 8:4
- Openbaring 11:19
- Titus 3:5
- Johannes 3:5
- Johannes 6:33
- Johannes 6:35
- Johannes 8:12
- Johannes 14:13
- Johannes 20:22

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.